

1.4 เทคนิคการทำระบบการฟักไข่ปลา

เคาะไข่จากปากทุกๆ 7 วัน แต่ในช่วงฤดูหนาว ทุก 9 วัน นำไข่มาล้างต่างกับที่ม ก่อนฟักในกรวย ฟักไข่ ขนาดของกรวยฟักไข่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 20 ซม. สูง 30 ซม. บรรจุไข่ได้ 5,000-30,000 ฟอง หลังฟักออกจากไข่ ไข่ลูกปลาจะไหลลงภาต ขนาดของภาต ยาว 40 ซม. กว้าง 25 ซม. สูง 7 ซม. อนุบาลในภาตอัตราประมาณ ๓,๐๐๐ ตัว (ภาพที่ 1-5) รอดูงใส่ยุบนําลูกปลาไปสู่ขั้นตอนการอนุบาลต่อไป

ภาพที่ 1-5 เทคนิคการฟักไข่ปลา

1.5 เทคนิคการอนุบาลลูกปลา และการเลี้ยงปลาในกระชัง

การใช้สารละลายอาร์โรสไปร่าพวง 3-4% พรมในอาหารปลา อัตราปล่อยในกระชัง 500-1,000 ตัว/ตารางเมตร อัตราให้อาหารพวง 5 กรัม/พื้นที่ 1 ตารางเมตร/มือ ระยะเวลอนุบาล 1 เดือน และเลี้ยงปลาในกระชังเริ่มจากขนาด 3-5 กรัม อัตราปล่อยลูกปลาในกระชัง 5-10 ตัว/ตารางเมตร อัตราให้อาหารพวงสำหรับ 5%/น้ำหนักตัว/วัน ระยะเวลา 4 เดือน นำไปจำหน่ายได้ขนาด 3-4 ตัว/กิโลกรัม พบว่าปลาในกระชังมีอัตราการรอดสูงกว่าการใช้อาหารปลาทั่วไป และเนื้อปลามีกรดไขมัน (GLA) สูงกว่าเนื้อปลาที่เลี้ยงในอาหารทั่วไป (Promya, 2008)

ภาพที่ 1-6 การอนุบาลปลาในกระชัง และการเลี้ยงปลาในกระชัง

สนับสนุนการพิมพ์โดย...
โครงการการพัฒนาอาชีพเกษตรกรปลอดภัย
มุ่งสู่เกษตรกรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกร
อำเภอสาร์กั จังหวัดเชียงใหม่

การเพิ่มคุณภาพเนื้อปลาเศรษฐกิจ ของกลุ่มเกษตรกร อำเภอสาร์กั จังหวัดเชียงใหม่ (เทคนิคการเพาะเลี้ยงปลาในกระชัง)

ดำเนินการโดย

พศ.ดร.จกมล พรหมยะ อาจารย์ ดร.อานูภาพ วรรณคนาพล
นายสุฤทธิ สมบูรณ์ชัย นายเทพพิทักษ์ บุญกา และบุคลากร
นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ
ร่วมกับ สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการ การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
และกลุ่มเกษตรกรอำเภอสาร์กั จังหวัดเชียงใหม่ และ
สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่
เบอร์โทรศัพท์ 053 875 100-2, 053 498 178

1. เทคนิคการเพาะเลี้ยงปลานิล (*Oreochromis* sp.)

ปลานิลมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Oreochromis niloticus* (Linn.) ภาพที่ 1-1 มีถิ่นกำเนิดเดิมอยู่ในทวีปแอฟริกา เนื่องจากปลานิลนี้เลี้ยงง่ายและโตเร็ว จึงมีผู้นิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย ปลานิลมีรูปร่างลักษณะคล้ายปลาหมอเทศ ลักษณะพิเศษของปลานิล ริมฝีปากบนและล่างเสมอกัน และจะมีลายพาดขวางลำตัวประมาณ 9-10 แถบ เป็นปลาที่อยู่ใต้น้ำทะเลจืดและน้ำกร่อย มีความอดทน และปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติได้ง่าย เหมาะสมที่จะนำมาเพาะเลี้ยงในบ่อได้เป็นอย่างดี

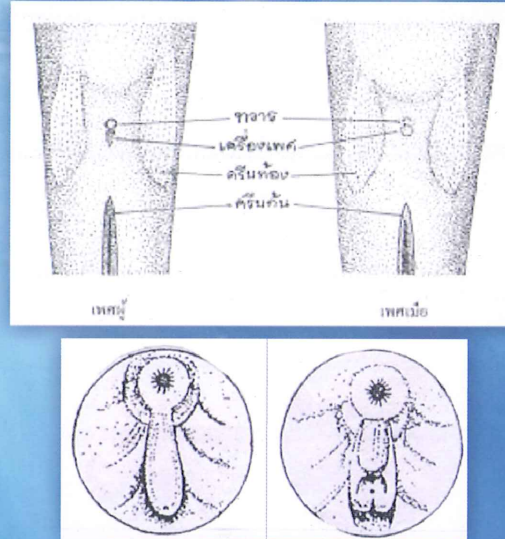

ภาพที่ 1-1 รูปร่างของปลานิล
<https://www.google.co.th/search>

1.1 เทคนิคการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ปลานิล

ปลานิลเป็นปลาที่กินอาหารธรรมชาติ โดยเฉพาะสาหร่าย และแมลงที่ตอนซึ่งสามารถจัดระบบบ่อเลี้ยงปลาให้เป็นระบบนิเวศน์แบบปิดได้ (Takeuchi et al., 1997) การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ โดยให้สาหร่ายอาร์โธรสไปราฟง 3-5 เปอร์เซ็นต์ พลมในอาหารปลานิล พบว่าปลานิลในเพศเมียมีความอดทนของไข่เพิ่มขึ้นสามารถเก็บไข่มาเพาะฟักได้ดีกว่าอาหารที่ไม่พลมสาหร่าย (จงกล และคณะ, 2546) ลักษณะเพศ

ตัวผู้จะมีอวัยวะเพศลักษณะเรียวยาวยื่นออกมา ส่วนตัวเมียจะมีลักษณะเป็นรูปค่อนข้างใหญ่ ปลาที่จะดูลักษณะเพศได้ชัดเจนนั้น ต้องมีขนาดยาวตั้งแต่ 10 เซนติเมตรขึ้นไป (ภาพที่ 1-2) ในกรณีที่ปลามีขนาดโตเต็มที่จะสังเกตได้ด้วยการดูสีที่ลำตัว ตัวผู้จะมีสีเข้มตรงบริเวณใต้คางและตามลำตัว ต่างกับปลาตัวเมีย

ภาพที่ 1-2 ลักษณะอวัยวะเพศของปลานิล
<https://www.google.co.th/search>

1.2 การผสมพันธุ์ วางไข่ และการฟักไข่

ปลานิลสามารถผสมพันธุ์ได้ตลอดปี ถ้าอาหารเหมาะสมในระยะเวลาในระยะเวลา 1 ปี จะผสมพันธุ์ได้ 5-6 ครั้ง ปลานิลจะมีไข่และน้ำเชื้อ มีขนาดลำตัวยาว 6.5 ซม. ไข่ปลาที่อมไว้โดยปลาตัวเมีย แม่ปลาจะขยิบปากให้น้ำไหลเข้าออกในช่องปาก เพื่อช่วยให้ไข่ที่อมไว้ได้รับน้ำที่สะอาด ระยะเวลาฟักไข่ที่ อุณหภูมิ 27 องศาเซลเซียส ไข่เป็นลูกปลาวัยอ่อนภายใน 8 วัน ซึ่งในระยเวลาดังกล่าวลูกอาหารยังไม่ยุบ และจะยุบเมื่อลูกปลาอายุครบ 13-14 (ภาพที่ 1-3)

ภาพที่ 1-3 การผสมพันธุ์ และระยะไข่ของปลานิล
<https://www.google.co.th/search>

1.3 เทคนิคการเตรียมบ่อเพาะพันธุ์ปลานิลในบ่อซีเมนต์

ในการส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถทำจริงและสามารถใช้ผลิตลูกปลานิลได้ รูปร่างของบ่อจะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความลึกของน้ำประมาณ 0.5 เมตร พื้นที่พืชน้ำตั้งแต่ 10 ตารางเมตรขึ้นไป และพื้นบ่อมีความลาดเอียง หรือทำขั้นต่างระดับ (ภาพที่ 1-4) อัตราการปล่อยพ่อแม่พันธุ์ เท่ากับ 1:3 ตัว/ตารางเมตร ใช้อาหารพลมสาหร่ายอาร์โธรสไปรา 5% และให้อาหารแต่ละมื้อ 3% ต่อน้ำหนักตัว/วัน ให้อาหารไปประมาณ 15-30 วัน ก็สามารถเก็บไข่ปลานิลทุกๆ 7 วัน นำไข่ปลานิลไปฟักในกรวยฟักไข่ต่อไป

ภาพที่ 1-4 ลักษณะพื้นบ่อมีความลาดเอียงและการเก็บไข่ปลานิล
<https://www.google.co.th/search>